

знань і навичок, необхідних для вирішення глобальних проблем через підготовку фахівців, орієнтованих на сталий розвиток.

Впровадження принципів сталого розвитку у стратегію підвищення якості вищої педагогічної освіти вимагає змін у навчальному процесі. Для викладачів це означає перехід від простого передання знань до створення умов для їх активного засвоєння і практичного застосування. Учні, своєю чергою, повинні перейти від пасивного сприйняття до активного пошуку знань і їх практичного осмислення. Для управління освітніми закладами важливими стають впровадження принципів сталості, ефективне використання ресурсів та демократизація управлінських процесів [2].

Такі зміни створюють середовище, де студенти та викладачі можуть свідомо обирати рішення, нести відповідальність за свої дії, взаємодіяти на демократичних засадах та цивілізовано розв'язувати конфлікти. Це сприяє формуванню нових педагогічних кадрів, здатних інтегрувати принципи сталого розвитку у навчальний процес і готувати учнів до вирішення сучасних глобальних викликів.

Висновки. Отже, впровадження принципів сталого розвитку у стратегію підвищення якості вищої педагогічної освіти є ключовим етапом у формуванні нових підходів до підготовки педагогів. Це передбачає перехід до активного засвоєння знань, інтеграцію практичного досвіду в навчальний процес, демократизацію управлінських процесів у закладах освіти та ефективне використання ресурсів. Такий підхід сприяє створенню освітнього середовища, яке готує педагогів до вирішення сучасних глобальних викликів і підвищує якість освіти загалом.

Література:

1. Внукова Н., Сотська Г. Трансформація освіти для досягнення цілей сталого розвитку – 2030: нова педагогічна парадигма. *Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2023. Випуск 7. С. 7–21
2. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О.; за ред. В. Підліснюк. Київ : Видавництво СПД «Ковальчук», 2005. 88 с.
3. Стратегія сталого розвитку: підручник / В. М. Боголюбов, М. О. Клименко, Мельник Л. Г., О. О. Ракоїд; за редакцією професора В. М. Боголюбова. Київ : ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Гуз К. Ж.,

д.п.н., професор

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

e-mail: konstantin.guz@gmail.com

Зелюк В. В.,

кандидат педагогічних наук, директор

Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського

e-mail: vvezeliuk@gmail.com

Ільченко В. Р.,

дійсний член НАПН України, д.п.н., професор,

радник директора з питань науково-педагогічної

діяльності та сталого розвитку

Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського

e-mail: info.dovkillya@gmail.com

Проблема досягнення цілей освіти для сталого розвитку суспільства була піднята авторами в 1994 р., коли розпочалася наша робота над розробленням моделі освіти для

сталого розвитку суспільства «Довкілля», за яку на Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти» Інститут педагогіки НАПН України отримав золоту медаль [1, с. 127].

Цілі освіти для сталого розвитку суспільства були впроваджені в програми і підручники освітньої галузі «Природознавство», видані видавництвом «Довкілля-К» (керівник Гуз К. Ж.) і поширені в третині шкіл України.

Серед цілей освіти сталого розвитку суспільства – забезпечення навчального процесу в школах і дошкільні програмами і підручниками, які містять технологію формування наукової картини світу (формують високий рівень інтелекту та обумовлюють оздоровлення учнів), уроки у дошкільній школі. Виміри інтелекту та індексу соціальної зрілості показали високі рівні, порівнюючи з учнями традиційної освіти. Ільченко В. Р. (керівник проекту) заставляла психолога і педагога (Моргуну В. Ф., Лебедика М. П.) повторювати вимір кілька разів.

Школа майбутнього буде невід'ємною частиною життя дитини. В школі діти будуть задовольняти свої життєві потреби – органічні, ментальні – в пізнанні світу, свого народу, себе. Учитель цієї школи буде мудрим і досвідченим садівником дитячого розуму, який знає, що необхідне кожній дитині, природовідповідне її розумовій «хімії».

Основна проблема оновлення освіти на зламі тисячоліть – підготовка вчителів нового покоління. Досвід впровадження освітньої програми «Довкілля» показав, що часто недоцільно нове вино вливати в старі міхи. Відмінну від традиційної модель освіти вчитель із традиційним мисленням намагається втиснути в рамки авторитарної педагогіки. Щоб спрацювали інноваційні педтехнології, підручники нового покоління, необхідно готувати вчителів з новим мисленням.

Думаємо, що вчитель ХХІ ст. має бути вчителем інтегрованого, цілісного навчання. Під цілісним ми розуміємо навчання, у процесі якого здійснюється сутнісна інтеграція змісту освіти аналогічно до того, як це відбувається в освітній програмі «Довкілля». У період самочинного, природовідповідного росту фундаментальних структур мислення дитини в школі мають вивчатися інтегровані курси, які формують цілісні знання про середовище життя. В цей час вчитель і учень виявляють «сродність» до того чи іншого виду діяльності, до тих чи інших областей пізнання дійсності. В основній школі будуть вивчатися не «основи наук», а області об'єктивної реальності, наприклад, середовище життя, природа технології, людське суспільство, організм людини, математичний світ та ін. [2].

Підготовка таких учителів не допускати того парадоксального факту, що кожен вчитель-предметник знає тільки свій предмет і не узгоджує дій на своїх уроках з діями своїх колег, перекладаючи цю найважливішу в час становлення дитячої свідомості роботу на саму дитину.

Учитель цілісного навчання володітиме відповідною філософією освіти, психологією навчальної діяльності дитини і дидактикою, яка приводить до цілісності знань, цілісності свідомості дитини до вирощення людини з «царем в голові» (за виразом П. Ф. Каптерева).

Філософія освіти вчителя майбутньої школи буде подібна до пайдейї (PAIDEIA). Зміст цього поняття включає особистісне становлення + розвиток + освіта. Пайдейя була основною ідеєю ХХ Всесвітнього філософського конгресу, що відбувся в серпні 1998р. в Бостоні (США). Вчитель буде партнером учня в набутті ним цілісної освіти, герменевтичної (розуміючої, орієнтованої на суб'єкта), аутентичної – реальної, такої, що дає кожній дитині конкретний досвід відповідно до її інтересів, на відміну від сучасної освіти, що є набором тисяч «основних понять», мертвих знань з основ наук, які ніколи не знадобляться дитині; критично-розсудливої і запитувальної, а не відповідаючої на запитання, які не цікавлять дитину; мультикультурної.

Основним принципом, яким керуватиметься у своїх діях вчитель майбутньої школи, буде принцип природо- і життєвідповідності. Він буде реалізуватися як у створенні для дитини природовідповідного навчального середовища, що є невід'ємною

частиною її життя, так і в інтеграції змісту освіти навколо базових потреб дитини, що дасть їй можливість бути зодчим своєї свідомості відповідно до природних задатків і соціального ідеалу [2].

ПАНО ім. М. В. Остроградського працює над розширенням впровадження моделі ОСР «Довкілля» в усіх освітніх галузях [3].

Висновок. Отже, цілі освіти для сталого розвитку суспільства мають включати: забезпечення шкіл програмами і підручниками, в яких наявні технологія формування наукової картини світу, її особистісно-значимої складової – життєствердного національного образу світу, який кожному дитину поєднує з ВС (Всесвітом чи Всевишнім, хто як розуміє), наявні уроки в довіллі, під час яких діти зміцнюють здоров'я, «відкривають» загальні закономірності науки, за допомогою яких «зцілюють» свої знання про світ.

Література:

1. Граматика любові : [науково-публіцистичне видання] / укладач В. Р. Ільченко; під редакцією В. Р. Ільченко та В. А. Продаєвича. Полтава, Одеса: 2017. 304 с. URL: <https://www.facebook.com/groups/778488685585903/files/>
2. Ільченко В.Р., Гуз К.Ж. Освітня програма «Довкілля». Концептуальні засади інтеграції змісту природничо-наукової освіти. Київ-Полтава: ПОІПО. 1999. 125 с.
3. Гуз К. Ж., Зелюк В. В., Ільченко В. Р. Ідеї економічного світогляду в освіті для сталого розвитку суспільства. «Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»: наук. фах. журн. 2023. №3(53). С. 206-212. URL: <https://drive.google.com/file/d/1RYjazf3fuaudrWkRu26f-3FuUATb3TjS/view>

СОЦІАЛЬНИЙ ДОСВІД ОСОБИСТОСТІ: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТОВА СТРУКТУРА

Денисовець Н.Ф.

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
mikitadenisovec989@gmail.com*

Федорова М.А.

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
astashkina@meta.ua*

Актуальність проблеми. Необхідність вивчення проблеми формування соціального досвіду в дошкільному віці в даний час є актуальною та продиктовано змінами сучасного суспільства. Тому обґрунтування ефективних форм і методів виховання, що оптимізують процес формування соціального досвіду в період дошкільного дитинства зумовлює актуальність проблеми дослідження на педагогічному рівні. Також зазначена проблема посилюється тим, що одним із основних завдань системи освіти вважається соціалізація особистості, результатом якої є не тільки засвоєння існуючого соціального досвіду та системи зв'язків, а й формування власного досвіду.

Метою статті є уточнення сутності поняття «соціальний досвід» та обґрунтування його змістової структури.

Результати дослідження. Нами було проаналізовано наукову літературу з проблеми формування соціального досвіду особистості. Так, Л.Сафронова визначає соціальний досвід як результат пізнавальної і практичної діяльності особистості, що виражається в синтезі знань про соціальну дійсність, досвіду виконання способів діяльності, досвіду емоційних ставлень. Під «формуванням соціального досвіду» розуміється процес, спрямований на засвоєння соціальних норм через сприйняття, осмислення, емоційне переживання та усвідомлення необхідності дотримуватися цих норм і втілювати їх у своїй поведінці [3, с. 214].